

Отже, отримання позитивного результату від синергетичного підходу в сучасних мінливих умовах можливе за рахунок формування складної самоорганізованої системи, що дозволить обирати відповідні заходи державного регулювання ринку страхування, оцінюючи їх можливий економічний ефект з точки зору синергетичного підходу.

Література

1. Юхименко В. М. Страховий ринок України в контексті впровадження вимог Solvency II / В. М. Юхименко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. – №12(2). – С. 190 – 193.

2. Козлов М. Л. Принятие управленческих решений в страховании как проявление синергетического менеджмента / М. Л. Козлов // Финансовый журнал. Финансы. Страхование. – 2016. – № 5. – С. 120 – 126.

УДК 336.761

Бережецька Тетяна Олександрівна,

*Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,
бакалавр*

Завора Таїна Миколаївна,

кандидат економічних наук., доцент

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

У сучасних умовах розвинений ринок цінних паперів є необхідним елементом ефективно функціонуючої національної економіки. На сьогодні існують бар'єри, що перешкоджають розвитку вітчизняного фондового ринку. Саме тому триває пошук можливостей вирішення нових завдань та розробка заходів економічної політики, спрямованих на усунення перешкод його високоефективного формування.

Фондовий ринок в тій чи іншій країні характеризується, насамперед, обсягом біржової торгівлі цінними паперами, що перебувають в обігу на фондових біржах.

За підсумками 2017 року виявлено різке зниження обсягу торгів на ринку цінних паперів до 468,69 млрд грн, що на 72,23% менше, порівняно з 2016 роком. Це обумовлено тим, що депозитні сертифікати більше не враховуються у розрахунках обсягу торгів (у 2016 році обсяг торгів депозитними сертифікатами на ринку цінних паперів становив 1153,15 млрд грн).

Здійснений аналіз показав збільшення частки біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів до 43,9% у 2017 році. Спостерігається зниження біржового сегменту фондового ринку України. Встановлено зменшення обсягу біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі у 2017 році, порівняно з попереднім, на 12,58% – до 205,79 млрд грн (рисунок 1).

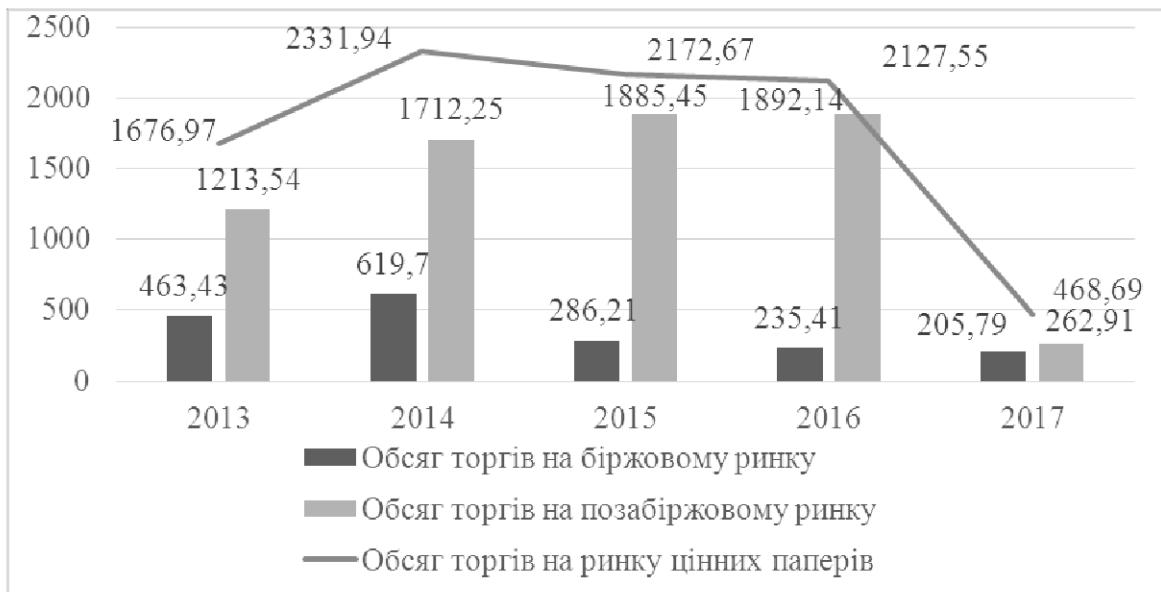

Рис.1. Обсяг торгів на ринку цінних паперів у 2013 – 2017 роках, млрд грн [7]

Виявлено зниження загального обсягу біржових контрактів протягом 2017 року. Причиною такого падіння є різке зменшення неринкових угод на організованому ринку (таблиця 1). Найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами на організаторах торгівлі протягом зазначеного періоду зафіксовано з державними облігаціями України – 189,6 млрд грн (92,1% від загального обсягу біржових контрактів на організаторах торгівлі протягом січня-грудня 2017 року). Зростання частки обсягу торгів державними облігаціями України пов'язано, зокрема, з припиненням обігу депозитних сертифікатів на біржовому ринку [8].

Таблиця 1

Обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі з розподілом за видом фінансового інструменту протягом 2014 - 2017 року, млн грн [8]

	Акції	Облігації підприємств	Державні облігації України	Інвестиційні сертифікати	Деривативи
2017	5051,56	6120,09	189555,01	51,83	5018,99
2016	2 179,96	9 433,74	211 257,15	395,30	1 190,40
2015	5 810,80	13 533,91	250 133,30	2 170,15	5 210,18
2014	25 684,32	32 823,98	545 768,79	4 245,15	9 296,63

Ринок капіталу забезпечує рух капіталу шляхом обігу різноманітних видів цінних паперів та їх похідних. Саме через механізми фондового ринку формуються пропозиція і попит на інвестиційні ресурси, відбувається їх акумуляція та перерозподіл з метою економічного зростання. У 2017 році обсяг торгів на ринку цінних паперів за участю нерезидентів становив 55,68 млрд грн. Виявлено падіння зацікавленості іноземних інвесторів українськими активами у 2017 році на 86,53% порівняно з 2016 роком. На фоні значного зменшення загального обсягу торгів на ринку цінних паперів зафіксовано зменшення частки операцій за участю нерезидентів з 19,43% у 2016 році до 11,88% у 2017 році (рисунок 2). Спостерігається відтік капіталу іноземних інвесторів з фондового ринку України.

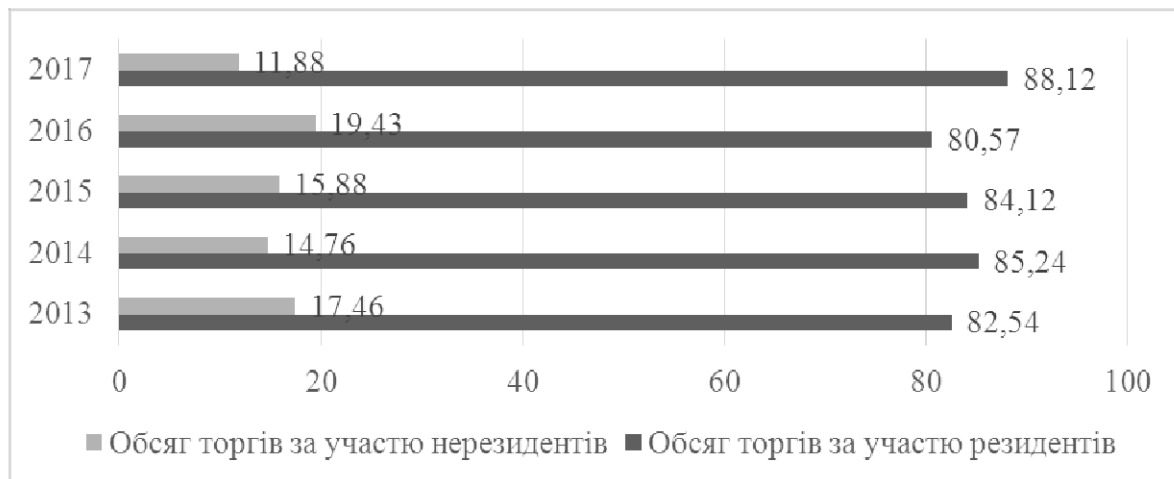

Рис. 2. Частка обсягу торгів на ринку цінних паперів з резидентами та нерезидентами у 2013 – 2017 роках, % [7]

Аналіз законодавчих актів з метою забезпечення відкритості та ефективності функціонування фондового ринку дозволив зробити висновок про необхідність його вдосконалення в частині забезпечення належного й оперативного контролю та нагляду на фондовому ринку, а також вдосконалення захисту прав інвесторів та споживачів фінансових послуг на фондовому ринку.

Таким чином, дуже важливим для подальшого розвитку вітчизняного фондового ринку виокремлено усунення перепон для його інтеграції до міжнародних ринків та спрощення процесу інвестування нерезидентами.

Удосконалення регулювання фондового ринку України повинно базуватися на положеннях Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року [9], що має забезпечити функціонування єдиної державної політики стимулювання покращення інвестиційного клімату в Україні.

Література

1. Корнійчук О. Системні проблеми фондового ринку України та їх вплив на реалізацію національних інтересів у фінансовій сфері // Економічний Часопис-XXI – 2006. – № 3-4.
2. Корнійчук О. Формування конкурентоспроможного фондового ринку України в контексті європейського досвіду // Економічний Часопис-XXI. – 2005. – № 11-12.
3. Міньков В. І. Деякі особливості розвитку фондового ринку України // Фінанси України – 2005. – № 12. – С. 104–114.
4. Перепелиця Р. Формування інституціональної структури фондового ринку в післяприватизаційний період // Научные труды ДонНТУ. Серия: экономическая. – 2006. – Выпуск 103-4. – С. 143– 148.
5. Сухоруков А. І., Собкевич О. В. Роль фондового ринку у забезпеченні економічної безпеки України // Стратегічна панорама – 2006. – № 1. http://www.niisp.gov.ua/vydanna/panorama/2006_1.php.
6. Шевченко О., Червяченко Є. Ринок корпоративних облігацій України: стан та проблеми розвитку // Банківська справа – 2005. – № 4 – с. 37-41.
7. Річна звітність НКЦПФР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ssmc.gov.ua/activities/annual>
8. Аналітичні дані щодо розвитку фондового ринку [Електронний ресурс] / Вебпортал Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. — Режим доступу: <http://www.ssmc.gov.ua/fund/analytics>

9. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=73007243>

10. Закон України Про цінні папери та фондовий ринок № 3480-IV, редакція від 01.07.2018 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.

УДК 368

Бобришова Катерина Сергіївна,
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
студентка

Беспалова Алла Геннадіївна,
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
кандидат економічних наук, доцент

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ОРІЄНТИРІВ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Існування страхового ринку є важливою умовою сталого економічного зростання, оскільки від повноцінності його функціонування залежить здатність економіки до розподілу і модифікації ризиків з метою їх передачі з реального сектору у фінансовий.

Вивченням механізму функціонування та проблем страхового ринку України, а також шляхів забезпечення його розвитку займалися такі науковці, як Л.М. Мартиненко, Н.М. Внукова, О.В. Козьменко, В.Д. Базилевич та інші. Приділяючи належну увагу їх науковій діяльності, слід все ж зазначити, що у більшості праць приділяється незначна увага методології дослідження страхового ринку України, бракує досліджень щодо визначення тенденцій та напрямів розвитку вітчизняного страхового ринку.

Стратегічні орієнтири розвитку страхового ринку характеризують напрямок руху до мети, тобто виступають підготовчим кроком формування стратегії його розвитку. Процес їх формування складний, тож більшість дослідників, зокрема Л.М. Мартиненко [1], вважають, що його доцільно проводити у декілька етапів (рис. 1).

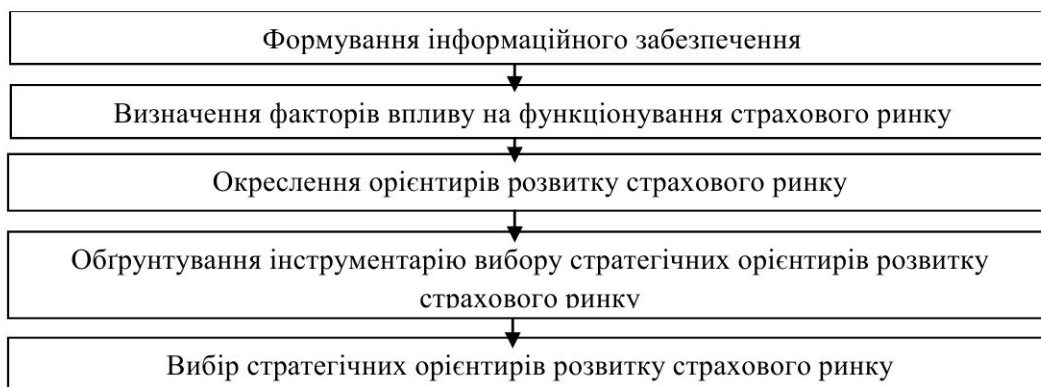

Рис. 1. Етапи формування стратегічних орієнтирів розвитку страхового ринку

Перш за все формується відповідне інформаційне забезпечення, яке передбачає формування масиву інформації про внутрішнє та зовнішнє середовище страхового ринку. Дані щодо стану внутрішнього середовища містяться в статистичній звітності,